

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **S. a. s.**, N., 974 01 Banská Bystrica, zastúpeným JUDr. M. D., advokátkou, H., 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému: **Š. R. – R.**, M., zastúpeným JUDr. J. G., advokátom, Ž., 953 01 Zlaté Moravce, **o zaplatenie 98 769 Sk s príslušenstvom**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu
súdu
v Banskej
Bystrici
č. k. 41Cob/17/2008-195 zo dňa 10. apríla 2008, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/17/2008-195 zo dňa 10. apríla 2008 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Žiari nad Hronom rozsudkom č. k. 12Cb/406/2003-167 zo dňa 18. 10. 2007 zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 98 769 Sk s príslušenstvom a k náhrade trov konania. Uviedol, že žalobca prenajal žalovanému osobný nákladný výťah NOV 650 D ev. č. 314 rok výroby 1990, inv. č. 109, pričom výťah bol namontovaný dňa 22. 05. 2000 a ukončenie nájmu bolo dňa 18. 01. 2001. Za obdobie od 01. 06. 2000 do 30. 11. 2000 priznal žalobcovi sumu 98 769 Sk, ktorá pozostáva z faktúry č. 570042 z 03. 07. 2000 v sume 14 268 Sk, splatnej dňa 17. 07. 2000, z faktúry č. 570050 z 31. 07. 2000 v sume 13 161 Sk, splatnej dňa 14. 08. 2000, z faktúry č. 570064 z 31. 08. 2000 v sume 17 835 Sk, splatnej dňa 18. 09. 2000, z faktúry č. 570096 z 31. 10. 2000 v sume 17 835 Sk, splatnej dňa 20. 11. 2000 a faktúry č. 570103 z 30. 11. 2000 v sume 17 835 Sk, splatnej dňa 20. 12. 2000.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaný uhradil faktúry za prevoz a montáž výt'ahu, ako aj faktúru za mesiac máj 2000. Vyššie citované faktúry žalovaný neuhradil. Čo sa týka námietky žalovaného, že výt'ah bol poruchový a z toho dôvodu ho nemohol užívať, žalovaný nepredložil žiaden doklad, ktorý by potvrdzoval túto skutočnosť. Zo strany žalobcu boli predložené listinné doklady o skutočnosti, že výt'ah bol funkčný pri jeho odovzdaní žalovanému, rovnako bol funkčný po jeho odobratí, o čom svedčí protokol po tom, ako bol výt'ah dodaný do prenájmu inej firme. V danom prípade žalovaný predmetný výt'ah užíval aj bez uzavretia zmluvy o nájme dopravného prostriedku, a preto bolo nutné vzťah účastníkov konania posúdiť v zmysle ust. § 451 a nasl. Obč. zákonníka ako bezdôvodné obohatenie. Ďalej súd uviedol, že žalobca žalovanému výt'ah odovzdal k užívaniu, a že výt'ah bol spôsobilý užívania. Žalovaný zaplatil nájomné za mesiac máj 2000 a za prevoz a odbornú skúšku výt'ahu. Preto dospel k záveru, že žalovanému vznikol na úkor žalobcu majetkový prospech tým, že žalovanému bol ponechaný osobný nákladný výt'ah vo vlastníctve žalobcu spolu s užívacím pravom k tomuto výt'ahu. Súd mal za preukázané, že uplatnená suma zodpovedá obvyklej výške nájmu v čase odovzdania predmetného výt'ahu žalovanému.

Proti rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný. V odvolaní uviedol, že prvostupňový súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že súd rozhodoval o návrhu žalobcu, ktorý bol podaný na súd dňa 22. 10. 2003 a žalobca si uplatnil nárok na úhradu faktúr na základe zmluvného vzťahu. Pokiaľ súd po zistení, že zmluva o nájme dopravného prostriedku nie je uzatvorená, rozhodoval o vydaní bezdôvodného obohatenia, bolo potrebné skúmať, či takýto návrh bol podaný včas. Zákonná premlčacia lehota 2 roky v tomto prípade plynie od získania bezdôvodného obohatenia, teda od neuhradenia faktúr, a preto vzniesol námietku premlčania nároku uplatneného z titulu bezdôvodného obohatenia. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Krajský súd ako súd odvolací prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p., postupujúc podľa ust. § 214 ods. 1 O. s. p., a napadnuté rozhodnutie zmenil podľa ust. § 220 O. s. p. Zistil, že predmetom odvolania žalovaného je zaplatenie sumy 98 769 Sk uplatnenej titulom bezdôvodného obohatenia za užívanie osobného nákladného výt'ahu NOV 650D ev. č. 314 rok výroby 1990 inv. č. 109 za obdobie od 01. 06. 2000 do 30. 11. 2000. Poukázal, že prvostupňový súd postupoval v intenciách odvolacieho súdu, uplatnený nárok posúdil

podľa ust. § 451 a nasl. Obč. zákonníka, pričom skúmal výšku bezdôvodného obohatenia, vychádzajúc z výšky nájmu v príslušnom regióne za užívanie výťahu v čase jeho odovzdania a užívania žalovaným. Podľa relácie stavebných spoločností ustálil výšku mesačnej odplaty za užívanie výťahu na sumu 15 000 Sk.

V konaní vzniesol žalovaný námietku premlčania nároku uplatneného z titulu bezdôvodného obohatenia a uviedol, že nárok žalobcu je uplatnený po uplynutí 2-ročnej premlčacej lehoty, a navrhol preto žalobu zamietnuť. Odvolací súd dospel k záveru, že námietka žalovaného o premlčaní nároku uplatneného z titulu bezdôvodného obohatenia je dôvodná. V danom prípade premlčacia lehota začala v zmysle ust. § 107 ods. 1 OZ plynúť za mesiac november 2000 u poslednej faktúry č. 570103 zo dňa 30. 11. 2000 od 01. 12. 2000 a uplynula dňa 01. 12. 2002. Žaloba bola uplatnená na súde dňa 22. 10. 2003, t. j. po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty. Podľa názoru odvolacieho súdu, na danú vec nie je možné aplikovať ust. § 394 ods. 2 a § 397 Obč. zákonníka, pretože v tomto prípade sa nejedná o neplatnú zmluvu tak, ako uvádzal v podaní k podanému odvolaniu žalobca, ale ako už konštatoval odvolací súd v rozhodnutí, zmluva o nájme dopravného prostriedku uzavretá vôbec nebola, resp. vôbec nevznikla. Na základe uvedeného skutkového a právneho stavu odvolací súd napadnuté uznesenie podľa ust. § 220 O. s. p. zmenil tak, že žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázal, že v konaní boli vykonané všetky potrebné dôkazy vzťahujúce sa na danú vec. Odvolací súd k nim však zaujal nesprávne právne stanovisko, a to pokiaľ ide o otázku existencie nájomnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným. Medzi žalobcom a žalovaným jednoznačne došlo k dohode o podstatných náležitostiach zmluvy o nájme dopravného prostriedku a to osobno-nákladného výťahu NOV 650 D, avšak nebola uzatvorená v písomnej forme, a tak je neplatná pre nedostatok tejto formy. Existenciu tejto dohody potvrdzujú doklady predložené pri dokazovaní. Dňa 22. 05. 2000 odporca uhradil zálohu na náklady spojené s prevozom a namontovaním výťahu na I. ul. č. 2 v Banskej Bystrici, kde vykonával podnikateľskú činnosť. Tento pokladničný doklad, ktorý bol predložený v konaní a je opatrený pečiatkou žalobcu a pečiatkou žalovaného, preukazuje vznik dohody o prenájme výťahu. Prečo by inak žalovaný skladal zálohu 10 000 Sk, keby nebolo došlo dohode o prenájme nákladného výťahu. Následne za montáž a nájom za mesiac máj 2000 a odbornú skúšku výťahu bola vystavená a zaslaná žalovanému faktúra č. 570035

z 02. 06. 2000 vo výške 30 258 Sk, ktorú uhradil dňa 11. 07. 2000. Za prevoz výťahu na stavbu odporcu bola vystavená faktúra č. 660271 z 05. 06. 2000 v čiastke 6 018 Sk, ktorú žalovaný uhradil. Pri samotnom dokazovaní žalovaný priznal existenciu tejto dohody, keď tvrdil, že výťah užíval, pokiaľ bol funkčný, ale v konaní nepreukázal žiadnu reklamáciu. Odvolací súd taktiež zaujal nesprávny právny názor, keď otázku premlčania posúdil podľa ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Žalobca je toho názoru, že sa jednalo o neplatnú obchodnú zmluvu z titulu nedodržania písomnej formy, a teda jednalo sa o obchodný vzťah medzi podnikateľmi. Poukazujeme na ustanovenie § 397 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, ak zákon nestanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky. Právo na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej obchodnej zmluvy sa premlčuje v štvorročnej premlčacej dobe podľa § 397 Obch. zákonníka, ktorá začína plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo. Vzhľadom na uvedené, svoje právo uplatnil na súde včas.

Žalovaný vo vyjadrení na dovolanie žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.), prejednal dovolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania a zistil, že dovolanie je plne dôvodné.

Zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na jednom závere, a síce, že žalobca svoj nárok na súde dňa 22. 10. 2003 uplatnil po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty. Podľa názoru odvolacieho súdu, na danú vec nie je možné aplikovať ustanovenia § 394 ods. 2, a § 397 Občianskeho zákonníka, pretože v prejednávanej veci sa nejedná o neplatnú zmluvu tak, ako to uvádzal žalobca, ale ako odvolací súd už konštatoval v predchádzajúcom rozhodnutí, zmluva o nájme dopravného prostriedku uzavretá vôbec nebola, resp. vôbec nevznikla.

Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami uvedenými v odsekoch 2 až 7 (§ 213 ods. 1 O. s. p.). Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu doplní alebo prípadne zopakuje sám.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové závery a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa.

Pokiaľ odvolací súd uviedol, že na daný vzťah účastníkov konania nie je možné aplikovať ustanovenie § 394 ods. 2 a § 397 Občianskeho zákonníka, potom s takýmto záverom odvolacieho súdu možno súhlasiť, pretože ustanovenia § 152 až § 414 Občianskeho zákonníka boli zrušené už od 01. 01. 1992 zákonom č. 509/1991 Zb.

Podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Podľa § 630 ods. 2 Obchodného zákonníka, zmluva o nájme dopravného prostriedku vyžaduje písomnú formu.

K uzatvoreniu zmluvy o nájme dopravného prostriedku, predmetom ktorej mal byť osobný nákladný výťah NOV 650D, medzi účastníkmi konania v písomnej forme nedošlo, čo má za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

V konaní nebolo sporným, že žalobca výťah žalovanému odovzdal do užívania, a ten ho aj užíval. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Pokiaľ odvolací súd posudzoval predmet sporu ako vec, na ktorú nie je možné aplikovať ustanovenia § 394 ods. 2 a § 397 Občianskeho zákonníka, pretože v tomto prípade sa nejedná o neplatnú zmluvu, pretože zmluva o nájme dopravného prostriedku uzavretá vôbec nebola, resp. vôbec nevznikla, takýto záver súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pretože odvolací súd aplikoval ustanovenia zákona, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 2 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 28. mája 2009

**JUDr. Štefan Š a t k a, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.